

Interessentskabet Drejø Teglværk: 1899 – 1917.

Morten Hansen, der ejede *Klintegården* fra 1879 – 1907, fik ideen til at udnytte det ler, der var på hans marker ud mod klinerne og Næbbesodde. Han fik hjælp af en teglbrænder, som fik lavet en prøvebrænding på leret, der viste sig at være af god kvalitet. Nu kunne man gå i gang, og et nedlagt teglværk fra herregården *Tisselholt* på Fyn blev købt i 1899. Materialerne blev sejlet over til øen og det brugte teglværk, samt nogle huse til arbejderne blev opført på Klinten.

Ælteværket blev trukket af heste i en rundgang, og de første råsten blev formet. Der blev opført en højovn, så nu kunne den første brænding begynde. Morten Hansens søn Jens Hansen satte for sjov sine initialer i nogle sten fra den første brænding.

En af arbejderne på teglværket købte disse sten til at opføre sit hus, som han byggede i 1901. Det var *Prip's Hus*, på Drejø Brovej 16. Selvsamme hus købte Jens Hansen i 1950, da han blev pensioneret, uvidende om, at hans initialer var havnet i dette hus. Han har siden nedskrevet mange beretninger fra Drejø til Nationalmuseet. Omkring huset her har han fortalt, "*at stor var min forundring over at finde stenen med mine initialer indsat over gangdøren i netop dette hus. Jeg følte da, at det var det rigtige hus, jeg havde valgt til vores pensionisttilværelse*".

Teglværkets økonomi gik dog ikke så godt. Morten Hansen havde betalt alt selv, og det kunne hans økonomi ikke holde til i længden. Han stod selv for brændingen, men det viste sig hurtigt nødvendigt at ansætte fagfolk, hvis værket skulle være bæredygtigt. Han måtte finde en ny måde at tilføre kapital på. Andelstanken var nærliggende. Han samlede derfor øens beboere, og **Interessentskabet Drejø Teglværk** blev dannet. Der blev nedsat en bestyrelse med Morten Hansen som formand. Der blev tegnet andele til en pris à kr. 75,- pr. andel, og for den tilførte kapital kunne man nu begynde på en udbygning og modernisering af bygningerne. Der blev ansat en teglværksmester *I. Friis*, og der blev bygget en bestyrerbolig til ham og hans hustru Erna. Der blev ligeledes ansat en uddannet fyrpasser. De øvrige arbejdere var hovedsagelig arbejdsmænd fra Drejø, bl.a. *Jens Hansen (Degn)*, *Jens Hansen (Østmark)*, *Peder Espensen Pedersen (jordemodermænd)*, *Hans Jeppesen (Apoteket)*, *Niels "Gade" Nielsen*, *Mads Pedersen (Skrædder)*. Der var 12-15 mand ansat ved teglværket - Øens største arbejdsplads nogensinde.

Alle øens huse, bygget mellem 1900 og 1917, er bygget af Drejø sten, men langt de fleste sten blev eksporteret fra øen. Af kendte bygninger er bl.a. "*Restaurent Borgen*" på Tuxensvej i Svendborg bygget i 1916 af Lacoppidan Petersen.

Der blev produceret 1 – 2 mill. mursten om året. Det lyder nok af meget, men var ikke nok. Det var dyrt og ofte problematisk at fragte stenene fra øen. De vestvendte kliner lå på et udsat sted. Driften gav ikke den ønskede profit, og man blev enige om at lukke værket efter små 18 års drift. Det blev solgt med tab i 1917.

Købmand Foldager og sagfører Lacoppidan Petersen, begge fra Svendborg, købte bygninger og maskiner billigt sammen med en teglværksmester. Det blev genopført på fastlandet, hvor transport udgifterne ikke var så store, og blev derved en konkurrent til de øvrige teglværker på Fyn. Resultatet blev, at Stenstrup Teglværk ret hurtigt opkøbte det - og rev det hele ned – så var den epoke slut!